

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Buitenlandse Zaken
Mevrouw mr. drs. H.G.J. Bruins Slot
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 23 april 2024

betreft Geannoteerde agenda Europese Raad en Eurozonetop 20 en 21 maart 2024

ons kenmerk 174925.01U

Geachte mevrouw Bruins Slot,

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken hebben in hun vergadering van 2 april jl. met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Europese Raad en de Eurozonetop van 20 en 21 maart 2024, waaraan ook de kabinetsappreciatie Rapport over de voortgang in Bosnië en Herzegovina is toegevoegd¹. De leden van de fractie van **Volt** hebben een aantal vragen en opmerkingen over de Strategische Agenda van de Europese Raad. De leden van de fractie van de **PVV** hebben naar aanleiding van de toegevoegde appreciatie een aantal vragen over de toetredingsonderhandelingen met Bosnië en Herzegovina.

Strategische agenda

De leden van de Volt-fractie vinden de terugkoppeling van de regering over de lopende discussies aangaande de Strategische Agenda van groot belang. Zij zijn van mening dat dit de toekomst van de inwoners van de EU bepaalt en dus ook die van de Nederlanders. Dit roept tegelijkertijd bij deze leden een aantal vragen op.

De leden van de Volt-fractie hebben ten eerste behoefte aan inzage in de concept Strategische Agenda, zoals door de Raadsvoorzitter is voorgelegd. Dat maakt inzichtelijk hoe de door het kabinet voorgestelde prioriteiten² zich verhouden tot het voorstel. Dit document is ook met Agence Europe gedeeld³. Zij vragen of u kunt faciliteren dat de leden van de Eerste Kamer het concept van de Strategische Agenda kunnen ontvangen, dan wel inzien. Deze leden vragen wanneer hierover een kabinetsappreciatie kan worden verwacht?

De leden van de Volt-fractie vragen u toe te lichten waarom een mogelijke afwijking van de door de Raadsvoorzitter voorgestelde prioriteiten volgens u van belang is (a) voor Nederland en (b) hoe dit

¹ Kamerstukken I, 2023-2024, 21501-20, DR.

² Kamerstukken I, 2023-2024, 21501-20, DR, blz. 4.

³ Agence Europe - FUTURE OF EU: Charles Michel refines his draft strategic agenda for EU up to 2030 (d.d. 11 april 2024).

datum 23 april 2024

ons kenmerk 174925.01U

blad 2

belang zich verhoudt ten opzichte van het algemeen belang van de EU.

Deze leden vragen u specifiek in dat verband toe te lichten waarom 'Energie' niet tussen de prioriteiten staat, dan wel waar deze onder valt. Juist op dit terrein geldt de wet van de grote getallen en is er een geopolitiek belang voor de EU, aldus de leden van de Volt-fractie.

Zij vragen u aan te geven waar onze digitale veiligheid is ondergebracht bij de prioriteiten en hoe breed er binnen dit thema wordt gekeken naar het veilig houden van gegevens van bedrijven en mensen en de gezondheid van mensen in de digitale omgeving.

De Strategische Agenda zou volgens de leden van de Volt-fractie een belangrijke rol moeten spelen in het toekomstige EU-beleid. Deze leden vragen wat u voor rol ziet voor deze agenda. Op welke manier bindt dit de Europese Commissie in de voorstellen die het mag en moet doen? Is deze binding juridisch of politiek? Waarom wordt de agenda vastgesteld voordat de Europese Commissie, of althans haar voorzitter, is benoemd? Hoe verhoudt zich dit tot het exclusieve recht van initiatief voor de Europese Commissie?

Berichtgeving in de Agence Europe van 3 april 2024⁴ refereert aan "*concrete measures and steps*" en aan "*match the priorities set with the financial resources*". De leden van de Volt-fractie vragen u hoe dit mogelijk is als een budgetvoorstel voor de toekomst pas in 2025 wordt verwacht. Is hier niet het gevaar dat een document dat strategisch behoort te zijn effectief zeer operationeel wordt? Is het mogelijk de Strategische Agenda gedurende de periode 2024-2029 te evalueren en te actualiseren? Zo ja, op welke wijze gebeurt dit?

Het is voor deze leden niet duidelijk hoe de vast te stellen Strategische Agenda wordt onderworpen aan democratische controle. Zij vinden die democratische legitimatie van groot belang. De leden van de Volt-fractie vragen derhalve welke rol u voor het dan nieuw te kiezen Europees Parlement ziet. Hoe zullen de nationale parlementen, inclusief Eerste en Tweede Kamer, bij de tekstuele onderhandelingen worden betrokken?

Kabinetsappreciatie Rapport over voortgang in Bosnië en Herzegovina

In de geannoteerde agenda lezen de leden van de PVV-fractie ten aanzien van mogelijke toetredingsonderhandelingen met Bosnië en Herzegovina het volgende: "*Mocht tot het openen van de onderhandelingen worden besloten, dan ziet het kabinet de aanbeveling van de Commissie aan de Raad om een onderhandelingsraamwerk met Bosnië en Herzegovina vast te stellen pas wanneer daadwerkelijke en verifieerbare verdere stappen zijn gezet, als behulpzaam bij het houden van druk op de voortgang ten aanzien van de nodige hervormingen. Het is voor het kabinet namelijk essentieel dat de nog te nemen hervormingsstappen, met name de versterking van de rechtsstaat, inclusief migratiesamenwerking, corruptiebestrijding en fundamentele rechten, zo sterk mogelijk worden verankerd in het verdere toetredingsproces. Het kabinet zal zich hiervoor inzetten en hier nauwgezet op blijven toezien. Het kabinet zal tevens richting de Bosnische autoriteiten blijven benadrukken dat ook ten aanzien van de gezette stappen, prioriteit dient te worden gegeven aan verdere*

⁴ Agence Europe - INSTITUTIONAL / FUTURE OF EU: Further informal dinners between EU leaders on 2030 strategic agenda (d.d. 2 april 2024).

datum 23 april 2024
ons kenmerk 174925.01U
blad 3

verbeteringen, implementatie, en in brede zin versterking van de rechtsstaat, het functioneren van democratische instellingen en openbaar bestuur.”⁵

In dit onderhandelingskader wordt geen expliciete aandacht gegeven aan de risico's van de aanwezigheid en invloed van radicaal-islamitische organisaties in Bosnië en Herzegovina, zoals het Moslimbroederschap⁶ en het gegeven dat Bosnië en Herzegovina de banden met Iran verder versterkt⁷, aldus deze leden. Zij vragen of u deze aspecten nader kunt duiden in relatie tot het onderhandelingskader met Bosnië en Herzegovina.

De leden van de vaste commissies voor Europese Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Prof.dr. E.B. van Apeldoorn
Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken

⁵ Kamerstukken I, 2023-2024, 21501-20, DR, blz. 7.

⁶ <https://www.mena-researchcenter.org/bosnia-and-balkans-new-haven-for-muslim-brotherhood/>

⁷ <https://en.mehrnews.com/news/211223/Iran-Bosnia-Herzegovina-confer-on-boosting-ties>